

5775

Torah from Around the World

Tien wonderen werden verricht voor onze voorouders in het Land van Verdrukking. En tien wonderen aan de Zee. Waarom? Omdat mensen geen slaven horen te zijn, maar vrij. Tien plagen kwamen over de mensen van het land van Verdrukking. En tien plagen aan de Zee. Waarom? Omdat ze zelfs de kinderen als slaven onderdrukten.

[Pirke Awot V:5. Uit: Spreuken over de Fundamenten, uitgave Amphora Books]

Notitie:

In Israël wordt slechts zeven dagen Pesach gevierd, in de diaspora acht. Daardoor pakt men in Israël de gebruikelijke volgorde van de sidrot een week eerder op dan in de diaspora. De indeling die hier gegeven wordt, volgt de klassieke (niet-Israëliëse) indeling. Zodat nu de Tora-gedeelten Acharé Mot en Kedosjiem aan de orde zijn, terwijl in de Joman (de agenda van de Liberaal-Joodse Gemeenschap) staat dat Emor gelezen moet worden. Over enkele weken lopen de lezingen in Israël/Joman en de diaspora weer synchroon.

Sjabbat 2 mei 2015 / 13 Ijar 5775, Acharé Mot-Kedosjiem, Wajikra/Leviticus 16:1- 20:27

Tanach blz. 230 - 241

Haftara voor Acharé Mot: Jesjaja 59:1-21

Tanach blz. 900 - 902

Haftara voor Kedosjiem: Jesjaja 5:1-21

Tanach blz. 807 - 809

Commentaar: rabbijn Mark Goldsmith, Ayth – North Western Reform Synagogue, Londen, Engeland

Vertaling: Benjamin Cohen

[Het Engelse origineel](#)

Geen liefde, maar angst voor de naaste

Midden in december 2013 had Alyth, onze Londense sjoel, een unieke ervaring die hoort bij de World Union for Progressive Judaism (WUPJ). Een substantieel deel van de Alyth leden is van Zuid-Afrikaanse afkomst; velen van hen kwamen naar Londen uit protest tegen de Apartheid en vele anderen maakten deel uit van de strijd tegen de Apartheid in de jaren '70 en '80. Dus toen Nelson Mandela overleed was het gepast dat we een herdenkingsdienst hielden waar we allen bijeen konden komen. Via de World Union zijn we nauw verbonden met de Joodse Gemeente Temple Israel in Kaapstad, waar ook een herdenkingsdienst was gepland. Daarom deden we het samen, met een real-time video- en geluidsverbinding tussen de twee synagoges. We zeiden de gebeden samen, zongen samen en hoorden elkaars verhalen en voorlezingen over een afstand van 10.000 kilometer.

Vorig jaar waren we door verdriet met een andere Joodse Gemeente die is aangesloten bij de World Union verbonden. Al vijftien jaar is Alyth partner van de Progressief-Joodse Gemeente in de stad Kerch op de Krim. Leden van de twee synagoges bezoeken elkaar tenminste één keer per half jaar, onze sjoel is versierd met kunst die is gemaakt in die van hen en hun *cheder* (joodse school, red.) bloeit elke week met onze hulp. Kerch is slechts enkele kilometers verwijderd van de Russische kust en was één van de eerste steden die de Russen veroverden tijdens de inval in februari 2014. Leden van Alyth en de Joodse Gemeente in Kerch hadden om de paar dagen contact via email en telefoon. We wisten dat de synagoge door vele oudere joden uit de stad werd gebruikt als een plek om elkaar te ontmoeten en uit te vinden wat er aan de hand was. We wisten dat ze erin slaagden Sjabbat-diensten door te laten gaan en zelfs Poeriem te vieren. We hoorden over de bezorgdheid en de pijn van onze zuster-gemeente.

Wat we ook te weten kwamen door onze band was dat de grote meerderheid van de leden van de Joodse gemeente van Kerch een ander perspectief had op de Russische aanwezigheid dan die wij in de Britse media hoorden. Ze waren blij met de verandering van het regime, met name vanwege de angst voor een Oekraïens regime dat naar rechts zou kunnen omzwaaien en het moeilijker maken een jood te zijn. In de gemeente is er een sterke herinnering aan de Oekraïense deelname aan de door de Nazi's geleide moord op vijfduizend joden uit Kerch in de Tweede Wereldoorlog. Dat was voor leden van onze gemeente moeilijk om te horen, omdat de Russische overname van de Krim in de Britse verslaggeving vrijwel uitsluitend als een volledig negatieve verandering is neergezet. Bijna de hele huidige gemeente in Kerch is echter van Russische komaf en daarom zeggen ze dat het voelt alsof ze naar hun voormalige thuisland terugkeren.

Desalniettemin blijft er een diep gevoel van onvrede hier in Londen over wat er in de Krim is gebeurd; aan de basis van het conflict ligt een joods kernthema. Dit plaatst de man om wie wij rouwden tijdens onze gezamenlijke dienst met Temple Israel, Nelson Mandela, in contrast met de man die zichzelf portretteert als de bevrijder van de leden van de Progressief-Joodse Gemeente in Kerch, Vladimir Poetin.

„Heb je naaste lief als jezelf” – deze opdracht in Wajikra 19:18, die te vinden is in Kedosjiem, de sidra van deze week, is de centrale stelling van het Jodendom. Zoals Hillel zei, waarbij hij commentaar gaf op het vers: „de rest is commentaar, ga heen en leer”. Voor het essentiële deel van het commentaar hoef je niet ver te zoeken. Lees de zin die eraan voorafgaat in

hetzelfde vers – „laad geen (...) schuld op je door je te wreken of wrok te blijven koesteren.“ Nelson Mandela’s leven is de belichaming van deze manier van je naaste liefhebben en dat is waarom, wát er in het verleden ook door de meeste blanke Zuid Afrikanen over hem werd gedacht, hij vandaag door hen wordt bewonderd. Hij leerde Zuid-Afrikanen van hun naaste te houden in plaats van hun naaste te vrezen. Lees een regel eerder in Wajikra 19, want daar staat hoe Mandela het deed: „Wees niet haatdragend. Als je iemand iets te verwijten hebt, roep hem dan ter verantwoording en laad niet omwille van een ander schuld op je.“ Nelson Mandela liet zien dat alleen door met elkaar te redetwisten, door communicatie, door het erkennen van de waarheid over het verleden, en vervolgens met elkaar te praten over hoe je los kunt laten, – men kan hopen dat er geen wraak zal worden genomen en dat er daarna liefde kan worden gecreëerd.

Je ziet niks van deze aanpak, die zo centraal is in de joodse ethiek, in datgene wat Vladimir Poetin heeft ondersteund, aangemoedigd en waarschijnlijk in touw gezet in de Krim. In plaats van liefde voor de naaste heeft hij angst voor de naaste aangewakkerd. Mensen in Oekraïne met een sterke Russische identiteit heeft hij aangemoedigd wrok jegens de Oekraïense regering op te bouwen en een gevoel door die regering onrechtvaardig te zijn behandeld. In plaats van met elkaar in debat te gaan, heeft hij een tactiek van verrassing en snelle actie gebruikt om een nieuwe realiteit te creëren, die weinig keus biedt behalve dan zich te schikken.

Het Jodendom is altijd minstens zo geïnteresseerd in hoe we dingen bereiken als in het resultaat zelf; de tocht van *Mitsrajiem* (Egypte) – letterlijk, de nauwe plaats - naar het Beloofde Land vergt juiste stappen. Dus alhoewel de Progressieve joden in Kerch, met wie wij een band hebben, zich prettig voelen bij de verandering van hun regering, is het juist wanneer joden in de rest van de wereld de manier waarop president Poetin en Rusland hebben gehandeld, veroordelen. Onze Tora legt zowel de wereld als ons een hoge standaard op.